

van den keurvorst, die zich overigens niet zeer mild be-
toonde, daar hij Gellert slechts 100 Saksische Thaler als
jaargeld toestond.

Tijdens den zevenjarigen oorlog bezocht hem Prins Hen-
drik, die hem het paard ten geschenke gaf, dat hij in den
slag bij Freiberg had bereiden; Frederik II noodigde hem
aan zijne tafel, en noemde hem *le plus raisonnable de tous
les savants allemands,* terwyl de Oostenrijksche veldheer
Laudon, die toch in godsdienst met Gellert verschilde, op
zijn landgoed een gedenkteeken voor hem oprichtte. Na
den dood van den geschiedschrijver Mascov, werd diens in-
komen door het Saksische hof aan Gellert toegewezen, die
het echter niet eerder aannam, dan nadat hij pogingen
had aangewend om het anderen te doen schenken, die er
naar zijn oordeel meer aanspraak op hadden. Hij was zoo
zeer de lieveling van volk en staat, dat de regeering zich
verplicht rekende hem te vermanen, zich niet zoo zeer voor
anderen op te offeren, doch de vermaning kwam te laat.
Zijne gezondheid dwong hem nogmaals de baden te gebrui-
ken; weinig hersteld kwam hij terug, en reisde toen naar
zijne geboorteplaats, waar hem eene doodelijke ziekte aan-
tastte. Op 't vernemen daarvan zond de vorst terstond
zijn lijfarts, maar de kunst vermogt niets meer. Hij over-
leed in hetzelfde jaar, het vijf-en-vijftigste zijns levens.

EWALD CHRISTIAN VON KLEIST.

1715—1759.

WERKEN.

Gedichten: Der Frühling. — Cissides und Paches. — Elegien. — Oden, enz.

Deze natuurdichter werd op het adellijk goed zijns vaders,
Zeblin, nabij Köslin in Pommeren, geboren. Tot zijn ne-
gende jaar bleef hij in de ouderlijke woning, werd toen

naar eene school, en op zijn veertiende naar 't gymnasium te Dantzig gezonden.

Toen hij aan de hoogeschool te Koningsbergen was, beoefende hij niet slechts de rechtsgeleerdheid, waardoor hij eene maatschappelijke betrekking hoopte te verwerven, maar ook wijsbegeerte, natuurkunde en alles wat zijn dichterlijken geest kon voeden. Zijne studie volbragt, en reeds eenigen tijd te vergeefs naar eene betrekking gewacht hebbende, deed hij eene reis naar Kopenhage, waar twee zusters zijns vaders gehuwd waren, om te beproeven, of hij daar wellicht tot eene betrekking kon geraken. Zijne bloedverwanten konden hem nogtans alleen bij 't krijgswezen behulpzaam zijn, en Kleist, geen ander vooruitzigt hebbende, trad als officier in dienst van den Koning van Denemarken.

Nu leerde hij een Pruisisch meisje kennen, dat hem boeide, en onder den naam van Doris door hem is bezongen. Hij vond den weg tot haar hart; zij schonk hem wederliefde; doch hare moeder weigerde eene nadere verbindtenis goed te keuren, zoolang Kleist een ander land dan zijn vaderland zou dienen. Zijne pogingen, om uit de Deensche dienst ontslagen, en met eene betrekking in zijn vaderland begunstigd te worden, mislukten — en daardoor het huwelijk. Eene wreede scheiding moest daarop volgen, en de gelieven besloten door briefwisseling hunne smart te lenigen.

Na het einde van den eersten Silesischen oorlog, werd Kleist door Frederik den Grooten in dienst geroepen, en hij begaf zich naar Potsdam. In een gesprek met zijne kameraden, verdedigde hij de Potsdammer dames met zoo veel vuur tegen hunne losse aanmerkingen, dat er een tweegevecht volgde, waarin Kleist eene zware wonde bekam. De uitbundige lof, dien de dames den ridderlijken verdediger harer eer toezwaaiden, klonk luide genoeg om tot Gleim door te dringen, die daarop den lijdenden Kleist een bezoek bragt, dat aanleiding gaf tot de innige vriendschap, die beide groote mannen sedert voor elkander gevoelden. Eens dat Gleim zijn steeds sukkelenden vriend

een zijner kleine gedichten voorlas, schoot deze daarover in zulk een hevig lagchen, dat de wond opensprong en een hevig bloedverlies veroorzaakte, hetwelk echter de spoedige herstelling van Kleist ten gevolge had. Maar nu wachtte hem een groote slag.

Zijne geliefde werd door hare bloedverwanten gedwongen eerst de briefwisseling met Kleist te staken, en daarop met een ander in 't huwelijk te treden. Van toen af breidde zich over den dichter een nevel van zwaarmoedigheid uit, die niet weder opklaarde. Den schoonen dood voor 't vaderland te sterven werd zijn streven; zijne eenige uitspanning de beoefening der poëzij.

In 't zelfde jaar, dat hij zijn meesterstuk, *Der Frühling*, uitgaf (1749), werd hij kapitein, en zes jaar later majoor. Kort hierna verscheen zijne schoone *Hymne an Gott*. Hierover schreef hij aan Gleim: »Onze soldaten zijn gewoon, eer zij op marsch liederen ter eere van den Koning aanheffen, eenige stichtelijke gezangen te zingen. Op een liefelijken morgen zongen zij, dat God ons zoo veel vreugde schenkt, zoo veel goeds bewijst, en dat wij Hem moeten loven; ik werd daardoor zoo getroffen, dat ik vooruit reed, en, terwijl tranen van aandoening mij langs de wangen vloeiden, de Hymne ontwierp.»

Toen de Russen zijn landgoed hadden geplunderd en vernield, verloor hij alle uitzigt op een stillen rustigen ouderdom, wanneer hij in den strijd mogt bewaard blijven. Het smartte hem diep, doch niet lang. Hij viel in den slag bij Kunersdorf (1759) toen de Russen en de Oostenrijkers, onder den beroemden Laudon, het leger van Frederik den Groeten geheel versloegen.

Na door twaalf matte kogels, bij 't veroveren van drie batterijen, hevig gekneusd te zijn geworden, werden hem, bij 't bestormen eener vierde batterij, twee vingers van de rechterhand afgeschoten. Terstond nam hij degen en teugel in de linker, doch toen deze door een schot werd verbrijzeld, nam hij beide weër in de minder gewonde rechterhand. Op dertig passen van de vijandelijke batterij

genaderd, en aan 't hoofd zijner afdeeling rijdende, gaven de Russen nog eene losbranding met schroot. Door drie kogels doorboord viel Kleist neder, doch hij bleef de zijnen aanmoedigen met de woorden: »Kinderen, verlaat uw koning niet!»

Men bragt hem achter 't front. De geneesheer, die zijne wonden zou verbinden, kreeg een kogel door 't hoofd, en viel dood naast den lijder. Men moest Kleist, daar de vlugt algemeen werd, achterlaten. Eenige Kozakken schuddeden hem uit, en wierpen hem in een moeras, waar hij de hevigste smarten moest verduren. Door eenige Russische huzaren, welke hem in dien ongelukkigen toestand vonden, werd hij op stroo bij een wachtvuur gelegd, met een mantel bedekt, en van eenige verkwikkingen voorzien; doch nauwelijks waren zij verdwenen, of er kwamen nogmaals Kozakken, die hem weder alles ontnamen, tot zelfs den mantel, welke hem tegen de scherpe nachtlucht moest beschutten. Den volgenden morgen werd hij door een Russisch officier gevonden, die hem naar Frankfort deed vervoeren, waar hij goed werd verpleegd, doch zonder hoop op herstel. Hier overleed Kleist in zijn vier en veertigste jaar.

JOHANN WILHELM LUDWIG GLEIM.

1719—1803.

WERKEN.

Gedichten: Kriegslieder. — Scherzhafte Lieder. — Lieder des Volks. — Lieder der Liebe. — Fabeln. — Halladat, enz.

Deze zanger der liefde, die haar zoet niet heeft gesmaakt en slechts voor vriendschap en poëzij leefde, werd te Ermsleben, in het Halberstadtsche, geboren. Uit twaalf kinderen was hij de lieveling zijner ouders, welke hem met zijn derde jaar reeds ter schole zonden. Op zijn achtste jaar moest hij zijn vader in schrijfwerk behulpzaam zijn,